

Til lovforslag nr. L 41. Betænkning afgivet af kulturudvalget den 11. maj 1984

Betænkning

over

Forslag til lov om museer m.v.

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med ministeren for kulturelle anliggender, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk kulturhistorisk Museumsforening,
Dansk kulturhistorisk Museumsforenings
uddannelsesudvalg,

Den Hirschsprungske Samling, Køben-
havn,

Det danske Kunstindustrimuseum,
Dronninglund kommune, kulturudvalget,
Foreningen af danske Kunstmuseer,

Foreningen af Danske Naturvidenskabeli-
ge Museer,

Fællesudvalget for konserveringsanstalten
for museerne i Ribe og Ringkjøbing
amter,

Kommunernes Landsforening,
Københavns magistrat, 1. afd.,

Louisiana, Museum for moderne Kunst,
Humblebæk,

Museumstjenesten, Viborg,

Museet på Sønderborg Slot m.fl.,

Ordrupgaardsamlingen, Charlottenlund,

Samtlige jyske amtsmuseumsråd, repræ-
sentanter for, og

Vendsyssel historiske Museum.

Visse af udvalgets spørgsmål og ministeren for kulturelle anliggendes svar herpå findes optrykt som bilag til betænkningen.

Ministeren for kulturelle anliggender har over for udvalget erklæret, at hun kan gå ind for, at opbygningen af det centrale register over kunstværker (lovforslagets § 8, stk. 4) strækkes over en længere årrække, således at de til centralregistrets drift afsatte beløb kan

reduceres med i alt 155.800 kr. årligt (januar 1983 pris- og lønniveau) til aflønning af 1 AC-medarbejder. Beløbet i 1985 til centralregistret udgør herefter 1.098.400 kr. Det herved besparede beløb anvendes til finansiering af den foreslåede forhøjelse af rådighedssummen, jfr. lovforslagets § 34.

Udvalget har over for ministeren for kulturelle anliggender rejst spørgsmålet om naturvidenskabelige fund, der ligesom danefæ kan karakteriseres som værende af særlig videnskabelig værdi. Det drejer sig om meget sjældne rester af planter og dyr, der er bevarret fra fortiden samt meteoritter og hertil sjældne geologiske fund, der er omfattet af UNESCOs konvention om beskyttelse af verdens kulturarv.

Ministeren har oplyst, at det for øjeblikket er frit for enhver, der gør sådanne fund her i landet, at beholde dem som sin ejendom og eventuelt sælge dem ud af landet. Spørgsmålet om gennemførelse af særlige beskyttelsesbestemmelser for fund af naturvidenskabelig art er ikke blevet overvejet i forbindelse med forberedelsen af dette lovforslag, og et sådant spørgsmål kræver efter ministerens mening indgående overvejelser.

Ministeren har oplyst, at overvejelserne om de påpegede beskyttelsesbestemmelser må forudsætte nærmere forhandlinger mellem de implicerede ministerier på grundlag af et oplæg fra de naturhistoriske museer.

Ministeren har på denne baggrund erklæret sig enig i, at dette spørgsmål indgår i overvejelserne i forbindelse med den næste revision af museumsloven.

Ministeren for kulturelle anliggender har vedrørende driften af Ny Carlsberg Glyptotek (lovforslagets § 15) til udvalget oplyst, at

hun over for Københavns kommune har givet tilsagn om snarest muligt og inden næste lovrevision at søge at finde udvej for en letelse af kommunens bidrag til Glyptoteket. Kommunen har accepteret for en begrænset tidsperiode at fortsætte med at dække 1/3 af underskuddet, således at lovforslagets § 15 bibeholdes.

Specielt hvad angår konservering har ministeren over for udvalget givet udtryk for, at der er sket en vigtig udbygning inden for konserverings- og restaureringsområdet gennem de senere år, og at museernes udgifter til bevaring og konservering i takt hermed er blevet forøget år for år både på de kulturhistoriske museer og på kunstmuseerne.

Der er således gennem de senere år blevet oprettet konserveringsanstalter ved enkelte større kulturhistoriske museer, og der er desuden opbygget en række fælles konserveringsanstalter.

Den nævnte udbygning inden for konserverings- og restaureringsområdet har imidlertid ikke kunnet forløbe uden nogle personalemæssige tilpasningsvanskeligheder mellem udbud og efterspørgsel, først og fremmest med hensyn til konserveringsteknikere på den kulturhistoriske linje. Det har derfor været nødvendigt at ansætte udenlandske teknikere. Det er imidlertid lykkedes gennem ekstrabevillinger til Konservatorskolen fra 1983 at sikre flere uddannelsespladser til konserveringsteknikere på den kulturhistoriske linje.

Det kan i øvrigt oplyses, at der på finansloven for 1984 er optaget en bevilling på 2 mill. kr. til særlige konserveringsopgaver, som museerne ikke har mulighed for at løse over de ordinære driftsbudgetter.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for kulturelle anliggender stillede ændringsforslag.

Flertallet bemærker i øvrigt:

Under udvalgsarbejdet er der opnået enighed om en række betydelige forbedringer i forhold til det oprindelige lovforslag. Der er sket en udbygning af formålsparagraffen, der understreger, at det blandt andet er en museumsopgave at sikre alsidige og fyldige samlinger inden for det enkelte museums ansvarsområde.

Der er sket en fortsat sikring af 40 pct. statsligt driftstilskud til de godkendte museer. De museer, der er omfattet af § 13, er blevet sikret årlige tilskud, og der er desuden blevet indarbejdet en helt ny bestemmelse, der tilgodeser samarbejde om museumsdrift mellem flere primærkommuner.

Der lægges også her vægt på, at ministeren for kulturelle anliggender vedrørende mindre øer og tyndt befolkede områder over for udvalget har oplyst, at det i sådanne områder kan være af særlig betydning at få opbygget en velfungerende museumsvirksomhed, og at dette kan ske gennem en smidig administration af de generelle ordninger og eventuelt desuden gennem særlig midlertidig støtte i konkrete tilfælde såvel af økonomisk som faglig art.

Der er endvidere ved en forhøjelse af en af beregningsprocenterne opnået en forøgelse af rådighedssummen. De forøgede midler blandt andet forudsat anvendt til sikring af bevaringsinteresserne fra nyere tid samt til imødekommelse af ansøgninger fra museumstjenesten.

Forøgelsen af rådighedssummen er tilvejebragt ved, at opbygningen af det centrale register over kunstværker strækkes over en længere årrække end oprindeligt planlagt. Det til centralregistrets drift afsatte beløb er således reduceret med i alt 155.800 kr. om året.

Man har indgående drøftet ordlyden af bestemmelserne om statens museumsnavns kompetence med hensyn til indstillingsret. På baggrund af ministerens og lovfadelingens udtalelser er der enighed om, at ændringerne ikke er reelle ændringer, men blot en tydeliggørelse af gældende praksis.

Der er enighed om, at man må hilse med tilfredshed de større bestræbelser, der fremover vil tilgodesee behovet for konservering af museumsgenstande, samt den stedfundne udbygning af konserveringsanstalter og Konservatorskolen med henblik herpå.

Endelig er der opnået enighed om, at bevillingen på 10 mill. kr. fra 1985 – ud over den allerede på finansloven optagne bevilling på 10 mill. kr. – tages uden for totalrammen.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) udtaler, at man nu igen er ved en af disse kulturlove, hvor man jo kan se det radikale venstres dominerende indflydelse på landets kulturpolitik. Det er simpelt

hen ufatteligt, at man mener, at man stadig væk har råd til at bruge flere penge på disse områder, når man samtidig skærer ned på en lang række andre mere samfundsgavnligt ting.

På den baggrund indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Poulsgaard (FP)):

Til § 2

1) I § 2 indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) at udbygge samlingerne inden for deres /ansvarsområder.«

Nr. 3 og 4 bliver herefter nr. 4 og 5.

Til § 11

2) I *stk. 1* indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) Museets bestyrelse skal omfatte mindst 1 repræsentant for de lokale tilskudsgivende myndigheder. Bestyrelsen kan ikke være selvsupplerende.«

3) *Nr. 7* udgår.

Til § 12

4) *Stk. 1* affattes således:

»Til godkendte museer ydes et almindeligt statstilskud på 40 pct. af de ikke-statslige tilskud, jfr. stk. 2 og 4.«

5) I § 12 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Drives museet af flere primærkommuner i fællesskab, kan statstilskuddet, uanset stk. 2, dog udgøre et beløb, der svarer til summen af de statstilskud, som det enkelte tilskud fra en tilsluttet kommune kan udløse.«

Stk. 3, 4 og 5 bliver herefter stk. 4, 5 og 6.

Til § 13

6) I *stk. 1* ændres »kan der ydes« til: »ydes«.

Til § 23

7) *Stk. 1* affattes således:

»Statens museumsnavn består af 15 medlemmer, der udpeges således:

- 1) Nationalmuseet udpeger 2 medlemmer,
- 2) statens museum for kunst udpeger 1 medlem,
- 3) de naturvidenskabelige centralmuseer udpeger 1 medlem,
- 4) museumsrådene vælger af og blandt medlemmerne, jfr. § 17, stk. 1 og 4, 8 medlemmer, heraf 5 repræsentanter for de kulturhistoriske museer, 2 repræsentanter for kunstmuseerne og 1 repræsentant for de naturvidenskabelige museer,
- 5) Kommunernes Landsforening udpeger 1 medlem,
- 6) Amtsrådsforeningen i Danmark udpeger 1 medlem, og
- 7) ministeren for kulturelle anliggender udpeger 1 medlem.«

Til § 34

8) I *stk. 1* ændres »½ pct.« til: »¾ pct.«.

9) I *stk. 2* indføjes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) undersøgelser, indsamling, registreringer og bevaringsarbejde inden for nyere tids kulturhistorie.«

Ny paragraf

10) Efter § 42 indsættes som ny paragraf:

»01. Forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1987-88.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget tilsigter at understrege betydningen af, at museerne har til opgave til stadighed at sikre en udbygning af alsidige og fyldige samlinger inden for det område, som museet har påtaget sig ansvaret for.

Til nr. 2

Det må anses for rimeligt at fastslå, at museernes bestyrelser sammensættes med mindst

I repræsentant for de lokale myndigheder, der yder støtte til museet, og at bestyrelserne ikke selv kan bestemme sin sammensætning gennem selvsupplering.

Til nr. 3

Ændringsforslaget tilsigter, at spørgsmålet om afgangsalder i stedet søges løst som et overenskomstmæssigt henholdsvis aftalemæssigt spørgsmål.

Til nr. 4

Ændringsforslaget imødekommer et ønske fra udvalget.

Det tilsigter at sikre, at det almindelige

statstilskud altid udgør 40 pct. af de ikke-statslige tilskud, dog bortset fra de begrænsninger, der følger af stk. 2 og stk. 4.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at hver samarbejdskommunes tilskud til museumsdriften udløser 40 pct.s statstilskud efter bestemmelsen i stk. 1, men dog begrænset af 115 pct.s loftet og det absolutte maksimumsbeløb som angivet i stk. 2. Bestemmelsen åbner alene mulighed for tilskudsmæssigt at tilgode samarbejdet om museumsdrift mellem flere primærkommuner.

Bestemmelsen kan belyses med følgende beregningseksempel:

Tilskudsfordeling i 1983-priser

	Ikke-statsligt tilskud, i alt ¹⁾	Statstilskud
Museets hjemkommune	2 mill. kr.	499.127 kr. (tilskudsloft 1983)
		Kommunalt tilskud ²⁾
Samarbejdskommune nr. 1	400.000 kr.	160.000 kr.
Samarbejdskommune nr. 2	300.000 kr.	120.000 kr.
Samarbejdskommune nr. 3	300.000 kr.	120.000 kr.
		899.127 kr.

¹⁾ Omfatter såvel kommunale som amtskommunale tilskud samt tilskud fra fonds og private.

²⁾ Kan kun bestå af de kommunale tilskud fra den pågældende kommune.

Uden den nye bestemmelse ville museets statstilskud have været 499.127 kr.

Til nr. 6

Ændringsforslaget tilsigter at sikre museer, der er omfattet af § 13, årlige statstilskud.

Til nr. 7

Ændringsforslaget, der fremsættes efter drøftelse med udvalget, har til formål at sikre en brugerrepræsentant i museumsnævnet.

Til nr. 8 og 9

Ændringsforslagene tilsigter at tilvejebringe en forøgelse af rådighedssummen og en udtrykkelig hjemmel til støtte af etnologiske undersøgelser m.v. Selv om det er en almindelig museumsopgave at tage vare på sikring af bevaringsinteresser fra nyere tid på lige fod med de øvrige dele af museumsvirksomheden og inden for de almindelige driftsbudgetter, må det antages, at der er et særligt behov for at kunne opnå støtte af rådighedsmidler med henblik på sikring af bl.a. bevaringsinteresser fra nyere tid.

Den foreslåede procentvise forhøjelse af rådighedssummen medfører et beløb i størrelsesordenen 350.000 kr. Ud over at tilgode-se bevaringsinteresser fra den nyere tid er det

desuden hensigten, at forøgelsen skal kunne anvendes til at imødekomme ansøgninger fra museumstjenesten.

Til nr. 10

Ændringsforslaget imødekommer et ønske fra udvalget og skal ses på baggrund af, at loven er den første lov for det samlede danske museumsvesen. Da der endvidere i løbet af nogle år vil foreligge et erfaringsgrundlag

for den stedfundne ressortfordeling af arkæologiske opgaver, således som foreslået af Møllmann-udvalget, har ministeren fundet det rimeligt at imødekomme udvalgets ønske om, at loven tages op til overvejelse og revision i folketingssamlingen 1987-88. På dette tidspunkt vil man formentlig også have mulighed for nærmere at indkredse problemerne og finde frem til anvendelige metoder for så vidt angår sikring af bevaringsværdige miljøer og elementer fra nyere tid.

Per Stig Møller (KF) Annelise Gotfredsen (KF) Connie Hedegaard (KF)

Flemming Jensen (KF) Mette Madsen (V) nfm. Sander (V) Poulsgaard (FP)

Kofod-Svendsen (KrF) Lasse Budtz (S) Ole Espersen (S) Qvist Jørgensen (S)

Inge Fischer Møller (S) Jimmy Stahr (S) Tastesen (S) Birthe Hansen (SF)

Ingerlise Koefoed (SF) fmd. Bernhard Baunsgaard (RV)

Partierne CD, VS og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål og ministeren for kulturelle anliggenders svar herpå

Spørgsmål 4:

Ad § 8, stk. 4

»Er det ministerens hensigt, at også repræsentanter for brugerne (de lokale museer, forskere m.v.) skal deltage i oprettelsen og administrationen af det centrale register?«

Svar:

De to centralregistre for landets kulturhistoriske materiale og for kunstværker i landets museer er ifølge lovforslaget placeret på henholdsvis Nationalmuseet (§ 7, stk. 5) og på Statens Museum for Kunst (§ 8, stk. 4). Centralregistrene udfører imidlertid landsdækkende servicefunktioner ikke blot for det samlede museumsvesen, men også for universiteter og andre forskningsinstitutioner og publikum i almindelighed, idet de er et væsentligt led i bestræbelserne på at gøre museernes samlinger tilgængelige for offentligheden.

I betragtning af den brede interesse, der således er for disse registres indhold, finder jeg det naturligt og hensigtsmæssigt, at brugerne sikres indflydelse på disse registre. Det er derfor min hensigt, at også repræsentanter for brugerne (de lokale museer, forskere m.v.) skal deltage i oprettelsen og administrationen af det centrale register for kunst. Spørgsmålet om, hvorledes man organisatorisk skal tilrettelægge brugerindflydelsen, vil snarest blive taget op i ministeriet.

Spørgsmål 12:

»Hvordan vil ministeren sikre, at bestemmelsen i § 11, stk. 1, nr. 6, ikke bliver en yderligere økonomisk belastning for de mindre egnmuseer?«

Svar:

Jeg skal indledningsvis bemærke, at professionaliseringen af museerne har haft et stadig accelererende forløb. Dette skyldes først og fremmest, at museernes bestyrelser og de lokale tilskudsmyndigheder har ønsket

at gennemføre en forbedring af museumsdriften, men i en del tilfælde har også museumsrådene og statens museumsnævn været medvirkende faktorer. Således er der i en række tilfælde ydet særlige statstilskud af museumslovens rådighedssum som »ophjælpningstilskud« med det formål at sikre oprettelse af en stilling til en faguddannet leder.

Der er således i dag kun 16 godkendte museer, som fortsat ikke har faguddannet ledelse.

Med henblik på fra statens side at give de helt små museer mulighed for et højere økonomisk driftsniveau er der foreslået den ændring i den almindelige tilskudsbestemmelse, at begrænsningen af det årlige driftstilskud fra staten til 115 pct. af statstilskuddet ydet i det foregående finansår først skal træde i kraft, når statstilskuddet har nået et beløb på 150.000 kr. (januar 1980-niveau svarende til 199.500 kr. pr. 1. juli 1983), jfr. bestemmelsen i lovforslagets § 12, stk. 2, 1. punktum.

Som anført i bemærkningerne til denne bestemmelse skulle det derved være muligt for en række mindre museer, der har været statsanerkendte i mange år, at opnå et tidsvarende driftsniveau, som er en forudsætning for at ansætte en faguddannet, heltidsbeskæftiget leder.

Allerede med denne bestemmelse er der således sikret de helt små museer et særligt statsligt driftstilskud.

Der vil endvidere fortsat være hjemmel til af rådighedssummen at yde »ophjælpningstilskud« i forbindelse med en professionalisering af museets ledelse.

Det må dog påregnes, at der fortsat vil være enkelte museer, der – selv med et »ophjælpningstilskud« – ikke vil have et tilstrækkeligt tilskudsgrundlag til gennemførelse af en professionalisering. I sådanne tilfælde vil der være mulighed for en dispensation efter § 11, stk. 2, jfr. mit svar på udvalgets spørgsmål 7.

Jeg skal endelig bemærke, at jeg forventer, at museumsrådene og museumsnævnet vil

følge og bistå specielt disse små museer i deres udvikling.

Spørgsmål 16:

»Hvad er årsagen til, at museumsopgaver ved de kulturhistoriske museer fra middelalderen til nutiden ikke omtales i lovforslaget, og hvorledes vil ministeren sikre, at de vigtige undersøgelses- og bevaringsarbejder, der f.eks. må udføres i forbindelse med ændringer i bymiljøer, vejanlæg etc., kan gennemføres?«

Svar:

Ifølge opgavedefinitionen i lovforslagets § 2 har museerne blandt andet til opgave gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling

- 1) at virke for sikringen af Danmarks kulturarv,
- 2) at belyse kultur-, natur- og kunsthistorien.

De opgaver, der nævnes i spørgsmålet, er således helt klart museumsopgaver, selv om de ikke udtrykkeligt nævnes i lovteksten.

Hvad angår den anden del af spørgsmålet, om undersøgelses- og bevaringsarbejder i forbindelse med ændringer i bymiljøer, vejanlæg m.v., skal jeg for det første henvise til bestemmelsen i lovforslagets § 26, der netop tager sigte på at sikre gennemførelse af arkæologiske undersøgelser i forbindelse med jordarbejder som for eksempel vejanlæg.

Endvidere skal jeg henlede opmærksomheden på bestemmelsen i § 3, stk. 2, og de tilhørende lovbemærkninger. Som anført i disse bemærkninger fastlægger bestemmelsen det samarbejde, der allerede er etableret imellem museer og en række myndigheder omkring planlægning, bevaring og fredning, jfr. endvidere mit svar på spørgsmål 18.

Spørgsmål 17:

»Vil ministeren overveje en udvidelse af rådighedssummen til brug for nye og nyere undersøgelser m.v. ved museerne – eller vil en bestemt del af rådighedssummen kunne reserveres for formål af denne art?«

Svar:

Det er min opfattelse, at i de tilfælde, hvor der er behov for særlig støtte til gennemførelse af undersøgelser og indsamling af do-

kumentationsmateriale vedrørende nyere tid, bør denne støtte ydes af den almindelige rådighedssum inden for dennes rammer fremfor af et specielt rådighedsbeløb, der afsættes til netop dette formål.

For det første må det antages, at det endnu er meget vanskeligt at skønne over behovet for særlig støtte på dette store og vanskeligt overskuelige område, og dertil kommer, at det – i hvert fald indtil videre – må anses for rimeligt, at disse opgaver indgår i en samlet prioritering med andre museumsopgaver, bortset fra de arkæologiske opgaver, hvor der, som led i særlige beskyttelsesordninger, er pålagt rigsantikvaren et lovmæssigt ansvar og dermed særlige midler til varetagelse af disse opgaver.

Spørgsmål 29:

Ad § 11, stk. 1, nr. 5

»Hvordan sikres det, at noget værdifuldt for den enkelte institution aldrig bliver solgt, jfr. bestemmelsen i § 11, stk. 2?«

Svar:

Det er en fundamental pligt for et museum at bevare sine samlinger, og bestemmelsen i § 11, stk. 1, nr. 5, har netop til formål at sikre dette.

Udskillelse af genstande fra samlingerne, herunder salg, til andre end den kreds af museer, som nævnes i bestemmelsen, kan derfor kun ske undtagelsesvis og kun, såfremt ministeren har givet tilladelse dertil.

Ønske om tilladelse til at udskille genstande fra samlingerne må fremkomme fra det pågældende museum selv, og det må forudsættes, at et sådant ønske kun vil blive fremsat af museet efter en nøje vurdering af disse genstandes betydning for samlingen. Spørgsmålet skal desuden forelægges museumsnævnet, inden afgørelse træffes.

Om de tilfælde, hvor der kan tænkes undtaget fra bestemmelsen, henvises til mit svar på spørgsmål 10.

Spørgsmål 30:

Ad § 11, stk. 1, nr. 6, og § 11, stk. 2

»Er det efter ministerens opfattelse ikke betænkeligt og mod udviklingen i øvrigt, at der gives mulighed for at fravige kravet om professionel uddannelse?«

Svar:

Efter min opfattelse er det rimeligt og forsvareligt, at der åbnes mulighed for en fravigelse af kravet om professionel ledelse, når særlige omstændigheder taler derfor. Som anført i mit svar på spørgsmål 7 vil der udelukkende være behov for anvendelse af denne dispensationsadgang ved et meget lille – og efter den hidtidige udvikling stadig faldende – antal museer, som alle blev statsanerkendt forud for 1976-loven.

Jeg har desuden tillid til, at museumsrådene og statens museumsnavn fortsat vil følge og bistå specielt de små museer, der ikke har faguddannet leder, jfr. mit svar på spørgsmål 12.

Spørgsmål 31:

Ad § 11, stk. 1, nr. 9

»Hvorledes kan et museum for nutidskunst beskrive udstillinger og køb 4 år frem?«

Svar:

Et museum for nutidskunst kan – ligesom et hvilket som helst andet museum – beskrive sin virksomhed, herunder udstillinger og køb 4 år frem.

Museumsplanlægning er som anden moderne planlægning dynamisk.

Planlægning indebærer imidlertid ikke, at et museum skal redegøre for de enkelte værker eller de konkrete udstillinger, som det over 4 år vil købe eller afholde. Det må imidlertid forventes, at museets ledelse over for bestyrelse og tilskudsmyndigheder samt museets kollegiale institutioner er i stand til at angive, hvilke typer, genrer etc. af værker og udstillinger museet må forventes særligt at satse på inden for en tidshorisont på 4 år.

Spørgsmål 52:

»Vil ministeren søge den etnologiske side af museumsarbejdet tilgodeset på linje med arkæologien ved gennem en ændring i forslaget at sikre museerne ret til at foretage undersøgelser, når der sker ting, der i væsentlig grad påvirker de materielle vidnesbyrd om nyere tids kulturhistorie?«

Svar:

Som jeg tidligere har givet udtryk for i mine kommentarer til henvendelsen fra Dansk Kulturhistorisk Museumsforening, vil det være forbundet med meget store vanskeligheder at udforme egentlige beskyttelsesregler for den nyere tids kulturhistorie svarende til de særlige beskyttelsesregler på det arkæologiske område. Dette må ses i sammenhæng med, at det hidtil ikke har vist sig muligt at definere og afgrænse de beskyttelsesinteresser, der her er tale om.

De særlige beskyttelsesbestemmelser på det arkæologiske område bygger dels på en lang tradition her i landet, dels på internationalt anerkendte grundprincipper, som blandt andet er kommet til udtryk i den europæiske konvention af 6. maj 1969 om beskyttelse af den arkæologiske arv, jfr. udvalgets spørgsmål 55.

For en sikring af vidnesbyrd om den nyere tids kulturhistorie findes der ikke den samme tradition og dermed endnu ikke en tilsvarende bred forståelse for, hvor vigtigt det er, at også denne dokumentation bevares for eftertiden. På den baggrund finder jeg, at man i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt kan stille forslag om bestemmelser, der sikrer museerne en i forhold til ejerne retmæssig adgang til at foretage undersøgelser af bevaringsværdige miljøer og elementer fra den nyere tid.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at museerne ikke skal tage sig af den etnologiske side af bevaringsarbejdet. Disse opgaver bør søges løst på lige fod med de øvrige dele af museumsvirksomheden, sådan som det rent faktisk også sker i dag i vidt omfang og på grundlag af frivillige aftaler mellem f.eks. en bygnings ejer og det lokale museum.

Det er min opfattelse, at man i disse år bør være specielt opmærksom på betydningen af, at også bevaringsinteresser fra nyere tid sikres, og at man bør tilgodese dette arbejde blandt andet gennem tilskud af museumslovens rådighedssum til gennemførelse af undersøgelser og indsamling af dokumentationsmateriale. I de kommende år bør man endvidere forsøge nærmere at indkredse problemerne og finde frem til anvendelige metoder for så vidt angår bevaringen af bevaringsværdige miljøer og elementer fra nyere tid. Derimod hverken kan eller bør man uden videre søge at overføre de arkæologiske

principper og procedurer på den nyere tids kulturhistorie.

Spørgsmål 53:

»Vil ministeren indhente oplysning om, hvilke erfaringer museerne har om arbejde for børn og samarbejde med børn (udstillinger for børn, udstillinger arrangeret sammen med børn, aktiviteter som »Fastelavn i gamle dage«, »Jul i gamle dage«, »Da Peter fyldte 5 år i 1909« etc.). Der tænkes ikke her på samarbejde gennem besøg af skoleklasser, men på andet samarbejde. Vil ministeren være indstillet på i loven at understrege museernes forpligtelser over for børn?«

Svar:

Statens museumsnavn har i anledning af spørgsmålet udsendt en rundspørge til museerne og har modtaget et omfattende svarmateriale, hvoraf det fremgår, at der allerede under den gældende museumslov foregår et meget stort arbejde for og i samarbejde med børn rundt om på landets museer.

Der medsendes kopier af et svar fra henholdsvis et kunstmuseum, et kulturhistorisk museum, et naturvidenskabeligt og et specialmuseum, der belyser den bredde, denne formidling har, og de problemer, der er knyttet dertil.

Det er et gennemgående træk i besvarelsene, at museerne ønsker at bevare den høje kvalitet i formidlingen, som de kan give qua deres funktioner som forskningsinstitutioner, også når det gælder formidling til børn, og at denne altså skal indgå som en integreret del af museets virksomhed og ikke udskilles som en særlig aktivitet. Mange museumsfolk har også en bevidst holdning til museet som et sted, hvor generationerne kan mødes og fin-

de fælles oplevelser og derved modvirke den tendens til opdeling i børne-, voksen- og ældregrupper, som vi ser i hverdagen.

En gennemgang af materialet viser, at børneaktiviteterne fortrinsvis er knyttet til de udstillinger, som museerne har ment kunne interessere dette publikum. Udstillingerne gøres tilgængelige og levende ved særlige rundvisninger, udarbejdelse af emneark og opgavesæt, som børnene kan arbejde med og snakke med museets personale om, ved at museumsgenstande tages ud af montrene, så børnene får lov til også at røre ved dem og opleve dem med alle deres sanser. Endelig får børnene mange steder lov til selv at prøve at fremstille de ting, de ser (spinde, karte, væve, forme lerkrukker, hugge flint osv.), ligesom museets verden forsøges levendegjort gennem spil, dukketeater o.lign. På flere museer har man desuden forsøgt at inddrage børnene og deres erfaringer i selve museumsarbejdet ved at lade dem deltage i interviewundersøgelser, ligesom tegnekonkurrencer er hyppigt brugt.

Det skal bemærkes, at man ved udvælgelse af egnede udstillinger ikke blot stopper ved de helt oplagte emner som »Jul i gamle dage« eller »Barn på landet«, men man forsøger også at formidle vanskeligere ting, f.eks. »Hvad er salt i grunden«.

Af de indgåede besvarelser fremgår det endvidere, at de specielle børneaktiviteter er meget ressourcekrævende, og dette kan være medvirkende til, at man ikke kan gennemføre sådanne aktiviteter i det ønskede omfang.

På den ovennævnte baggrund er det museumsnavnets opfattelse, at der ikke er behov for i selve loven at understrege museernes forpligtelser over for børn, og jeg er for mit vedkommende enig heri.

J. F. WILLUMSENS MUSEUM

Frederikssund, den 18. marts 1984

Kære Kirsten

Tak for dit brev af 16. marts 1984 med forespørgsel om aktiviteter for børn på museerne.

Jeg synes, det er meget vigtigt med seriøse tilbud af forskellig art til børn på kunstmuseerne. Men jeg mener bestemt ikke, at alle institutioner er velegnede til udvidede aktiviteter for børn. Jeg ser her bort fra almindelig undervisning, som det foregår med omvisninger og opgaver. Dette kan gennemføres alle steder, og det er også værdifuldt og udbytte- rigt.

Tænkes der på udvidede aktiviteter skal institutionens samlinger og lokaler være velegnede. Det kræver en del plads, da børn fylder meget og kunstværkerne må skånes. Helt ideelt vil det være med store lokaler samt et egentligt modtagelsesrum, hvor børnene kan anbringe tøj og tasker, fortære medbragt mad, samt falde til ro og indstille sig på, at et kunstmuseum er et særligt sted. Både af hensyn til kunstværkerne, andre besøgende og arrangementets gennemførelse.

Derudover skal det særlige arrangement til børn være knyttet til museet og samlingen. Det skal ikke være en legeplads, som kan etableres et hvilket som helst sted. Med udgangspunkt i kunstværkerne kan skabes forskelligt, der udvider børnenes forståelse og oplevelse af kunsten. Dette kan gøres på tal-

rige måder og børnene får her en oplevelse, de ikke kan få noget andet sted.

En af måderne at gøre det på, er at samarbejde med billedkunstnere. Mange billedkunstners tilgang til stoffet er på bølgelængde med børnene. Billedkunstnerens fantasi og grænseoverskridende evner appellerer til børnenes lyst til at gå på opdagelse og opleve nyt. Derfor er det oplagt at lade billedkunstnere skabe arrangementer for børn på kunstmuseerne. En afledt fordel af dette vil være, at man kan honorere billedkunstnere for dette konkrete stykke arbejde. Det vil være en af måderne samfundet kan aflønne kunstnerne.

På Willumsens Museum har vi arrangeret to sansedstillinger: »Sansning og sammenhæng«, 1979 ved Susanne Ussing og Henrik Have, samtidig med udstillinger af tilsvarende art på otte andre kunstmuseer i Danmark i anledning af FN's børneår, samt »FIGUR«, 1983 ved Kirsten Justesen. Begge udstillinger var opbygget med udgangspunkt i J. F. Willumsens kunstværker.

Normalt oplever og lærer børnene gennem deres øjne og ører. Ved at benytte samtlige sanser bliver oplevelsen mere spændende og omfattende. De andre sanser bliver stimuleret og børn, der har svært ved at klare den normale skoleundervisning, får her andre chancer.

Mange venlige hilsener

LEILA KROGH

Til museumskonsulent Kirsten Jeppesen
Statens Museumsnævn

Bilag til spørgsmål 53

LANGELANDS MUSEUM

Rudkøbing, den 20. marts 1984

Børneaktiviteter på Langelands Museum

Langelands Museum betragter børn som én blandt museets mange målgrupper, og som sådanne har vi også aktiviteter for børn.

Som forskningsinstitutioner i lokalsamfundet har museerne en meget væsentlig opgave i at videregive sine resultater til så bredt et publikum som muligt. Også når det drejer sig om børn, er det af vital betydning, at *indholdet* i museets aktiviteter er baseret på et fagligt (etnologisk, arkæologisk osv.) forsvarligt fundament.

Museet vil fortsat betjene børn, men finder det vanskeligt at binde sig til et bestemt aktivitetsniveau, idet der er mange forskellige grupper i samfundet, der skal betjenes, og disse grupper har ikke altid sammenfaldende interesser med børnene.

I en årrække har vi haft tøndeslagning fastelavnsmandag. Der var ingen tøndeslagning i byen, og museet så det som sin opgave at holde liv i en gammel tradition. Nu finder tøndeslagning sted andre steder, og vil derfor muligvis blive afskaffet i museets regie.

Til fastelavn blev der for to år siden udarbejdet en pjece om at lave fastelavnsris og i år en pjece om gækkebreve. Pjecerne blev udleveret i pænt antal, men selv om der var udlovet præmier, så vi meget få afleverede produkter. Man kan måske deraf konkludere,

at det er vanskeligt for museer at aktivere børn *i børnenes egen hverdag*, men lettere når aktiviteterne foregår på museet.

Langelands Museum arrangerer hvert år i efterårsferien en lang række aktiviteter for børn. De foregående år har de omhandlet oldtiden, og der er blevet hugget flint, stegt edderfugle, flået rådyr med flinteredskaber m.m. Endvidere har der været løst opgaver og arrangeret filmforevisning.

Sammen med Langelands daginstitutioner har museet for tiden et projekt i gang. Igenem et år dokumenterer vi på de fire årstider den leg, der er årstidsbestemt. Dette skal munde ud i en udstilling for børn og med børn om deres dagligdag.

I udstillingen vil der blive aktiviteter, hvor børnene kan lege med/lave legetøj af naturmaterialer f.eks. roelygter, stemme vand og bygge i sand.

Hvert år viser Langelands Museum omkring 10 særudstillinger. Hvis emnet på nogen måde kan have interesse for børnehaver og fritidshjem, bliver disse direkte informeret. De kommer derfor ofte i særudstillingen, og museumspædagogen fortæller om det behandlede emne på en måde, der er tilpasset børnenes niveau. Det skal dog bemærkes, at det kun er overkommeligt, fordi der på Langeland er så få daginstitutioner.

Med venlig hilsen

LANGELANDS MUSEUM

HELLE RAVN

museumspædagog

Til Statens Museumsnævn

NATURHISTORISK MUSEUM

Århus, den 18. marts 1984

Bilag til spørgsmål 53

Med henvisning til nævnets skrivelse af 16. marts 1984 skal museet oplyse følgende:

På Naturhistorisk Museum, Århus, udgør børn en stor del af vort publikum, og museet har altid lagt stor vægt på alsidige tilbud til børn i alle aldre. Omkring sådanne arrangementer har museet igennem mange år haft et godt samarbejde med Århus Kommunes Skolevæsen og Fritids- og Kulturforvaltningen.

Virksomheden omfatter dels pædagogisk vejledning og materialer især til skoleklasser, dels forskellige typer af særarrangementer, hvori børn selv deltager aktivt. Det drejer sig især om følgende arrangementer, som er nærmere beskrevet i vedlagte kopi af manuskript til museets årsrapport for 1983:

Ture med biologistuderende som turledere

Arrangementer i skolernes sommerferie på museet og på ekskursioner

Efterårsferiearrangementer for børn

Naturklubben, to eftermiddage om ugen i vinterhalvåret, samt ekskursioner

Resultaterne af børnenes aktiviteter benyttes ofte ved udstillinger på museet.

I de senere år har museet bl.a. i samarbejde med Folkeuniversitetet afholdt kurser på Molslaboratoriet med børnefamilier som deltagere, bl.a. om svampe.

Museet vil også fremover prioritere arrangementer for og med børn meget højt, og vi håber at kunne udbygge sådanne aktiviteter.

Museet står gerne til rådighed med yderligere oplysninger, såfremt det ønskes.

Med venlig hilsen

P. m. v.

ANDERS HOLM JOENSEN
museumsdirektør, dr. phil.

Til Statens Museumsnævn

Bilag til spørgsmål 53

MUSIKHISTORISK MUSEUM &
 CARL CLAUDIUS' SAMLING
 København K, den 20. marts 1984

Som svar på nævnets skrivelse af 16. marts 1984 vedrørende museets erfaringer om arbejdet for børn skal vi oplyse, at museet siden overflytningen i 1965 til selvstændig bolig har bestræbt sig på at formidle vort emne også til børn. I sin nuværende skikkelse henvender den permanente udstilling sig ikke specielt til denne aldersgruppe, men da vi betragter børneformidling som en integreret del af vor virksomhed, gøres der på forskellige måder en stadig indsats for at få huset til at give både oplevelser og oplysning til børnegruppen:

- 1) I udstillingen er afsat to lokaler til emnet »Leg med lyd«. Her kan man først og fremmest pille ved instrumenter og spille på dem. Vor erfaring er, at det siden hen er til at bære, at man i de øvrige udstillingsrum netop ikke må se med fingrene – man har simpelt hen afreageret på børnerummets genstande. Det drejer sig her om gaver, som i tidens løb er indgået til museet, og som med giverens tilladelse ikke er blevet registrerede, men er bevaret med henblik på at tilgodese børns særlige be-

hov. Museumsplan vedlagt.

- 2) Den permanente udstilling lever bedst for børn, når de får en rundvisning. Ved den slags besøg har omviseren forskellige relevante instrumenter med, som alle kan efterprøve i praksis – herved opstår ofte udmærkede diskussioner om mål og midler i musikens tjeneste.
- 3) I perioder udfærdiger museet emneark, som udleveres til børn – de skal finde nogle bestemte instrumenter – skal tegne dem etc. etc., og de kan bagefter komme til at tale med en af husets medarbejdere om resultatet.
- 3) I de senere år har museet arrangeret et par særudstillinger for børn. Med udstillingen fulgte et lille katalog – beregnet på forældrene – som vedlægges.
- 4) Hvert år afholder museet et børnearrangement den første lørdag i efterårsferien. Ideen er at præsentere det unge publikum – ikke for børnemusik, men for et klassisk repertoire, som de yngste udmærket kan tilegne sig, når blot ørerne hjælpes lidt på vej af interesserede kunstnere. 3 sæsonprogrammer vedlægges.

Med venlig hilsen

P. m. v.

METTE MÜLLER
 museumsdirektør

Til Statens Museumsnævn

Flere af udvalgets spørgsmål og ministeren for kulturelle anliggenders svar herpå

Spørgsmål 54:

»Udvalget anmoder om ministerens kommentarer til omstående artikel fra Museumsmagasinet nr. 25, december 1983, vedrørende Danefæ«.

Svar:

I den pågældende artikel i Museumsmagasinet peges der på, at der findes naturvidenskabelige fund, der ligesom danefæ kan karakteriseres som »sager af nogen rarhed formelst dets ælde eller særdeles beskaffenhed«, dvs. af særlig videnskabelig værdi. Det drejer sig om meget sjældne rester af planter og dyr, der er bevaret fra fortiden samt meteoritter og hertil sjældne geologiske fund, der er omfattet af UNESCOs konvention om beskyttelsen af verdens kulturarv.

Det må erkendes, at det for øjeblikket er frit for enhver, der gør sådanne fund her i landet, at beholde dem som sin ejendom og eventuelt sælge dem ud af landet.

Det er endvidere rigtigt, at danefæbestemmelserne gennem tiden har sikret, at et enestående kulturhistorisk materiale er indgået i den danske stats samlinger, og loven har her til udvirket en forståelse i befolkningen for danefæ som en fælles national ejendom.

Spørgsmålet om gennemførelse af særlige beskyttelsesbestemmelser for fund af naturvidenskabelig art er ikke blevet overvejet i forbindelse med forberedelsen af dette lovforslag, og et sådant spørgsmål kræver efter min opfattelse indgående overvejelse.

Der er i dag 4 naturhistoriske museer, der modtager støtte efter museumsloven.

Imidlertid hører de statslige naturhistoriske centralmuseer, Botanisk Museum, Zoologisk Museum og Geologisk Museum under undervisningsministerens ressort.

Det er derfor min opfattelse at overvejelserne om de påpegede beskyttelsesbestemmelser må forudsætte nærmere forhandlinger mellem de implicerede ministerier på grundlag af et oplæg fra de naturhistoriske museer.

På denne baggrund er jeg enig i, at dette spørgsmål må kunne indgå i overvejelserne i forbindelse med den næste revision af museumsloven.

Spørgsmål 60:

»Vil ministeren overveje at indføre en såkaldt øordning, jfr. bl.a. Læsø-problematikken?«

Svar:

Efter min opfattelse bør man ikke indføre særlige regler, hvorefter de almindelige principper, der ligger til grund for såvel den gældende museumslov som lovforslaget, fraviges for så vidt angår mindre øer eller andre tyndt befolkede områder.

Jeg er opmærksom på, at det netop i sådanne områder kan være af særlig betydning at få opbygget en velfungerende museumsvirksomhed. Imidlertid bør dette efter min opfattelse ikke ske gennem indførelse af særordninger, men derimod gennem en smidig administration af de generelle ordninger og eventuelt desuden gennem særlig midlertidig støtte i konkrete tilfælde såvel af økonomisk som faglig art.

Spørgsmål 68:

»Ifølge lovforslagets § 35, stk. 1, vil der blive ydet bl.a. museumstjenesten et årligt driftstilskud. Hvorledes vil dette forhold efter ministerens opfattelse få indflydelse på museumstjenestens mulighed for at få andel i rådighedssummen?«

Svar:

Som anført i bemærkningerne til bestemmelsen i § 35, stk. 1, forudsættes det, at Museumstjenestens almindelige drift som hidtil baseres på indtægterne fra de serviceopgaver, der udføres for medlemmerne af institutionen.

Det foreslåede årlige driftstilskud ydes til dækning af udgifter i forbindelse med produktudvikling, -rådgivning og lignende, som

må antages at være nødvendig i forbindelse med de servicefunktioner, der udføres for medlemmerne.

Herudover vil der fortsat være mulighed for at yde tilskud af rådighedssummen til gennemførelse af særlige projekter.

Spørgsmål 72:

Ad svar på spørgsmål 61

»Vil det efter ministerens opfattelse ikke være rimeligt, om der i eventuelle tilfælde af tilbagegivelse/foræring af museumsgenstande til oprindelseslandet, blev indhentet en udtalelse fra Statens Museumsnævn?«

Svar:

Jo, jeg finder det rimeligt at høre Statens Museumsnævn i sådanne sager, jfr. hertil lovforslagets § 22, stk. 2. Den i svaret på spørgsmål 61 omhandlede sag vedrørende overførsel af Aron-billederne til Grønland i 1982 blev i 1981 forelagt nævnet til udtalelse, og nævnet anbefalede overførslen.

Spørgsmål 76:

»Er de i forslaget til ny museumslov indeholdte tilskudsregler efter ministerens opfattelse tilstrækkeligt fleksible til at kunne tage højde for en så speciel institution som Hjerl Hede, der må betegnes som et meget stort, landsdækkende museum, men beliggende i et tyndt befolket landområde, hvorfra de lokale støttemuligheder er begrænsede?«

Svar:

Fra Statens Museumsnævn har jeg modtaget følgende redegørelse om spørgsmålet, hvortil jeg skal henholde mig:

»Ved indstillingen af Hjerl Hedes Frilandsmuseum til statsanerkendelse fra 1. januar 1979 anbefalede Nævnet, at der ydedes et statsligt tilskud, alene beregnet efter lovens generelle tilskudsbestemmelse i § 1, det vil sige med 40 pct. af ikke statslige tilskud. Det var herved Nævnets forventning, at museets drift, ud over på tilskud fra Hjerl-fonden, primært skulle baseres på tilskud fra landsdelens amter og kommuner.

I tilknytning til lovrevisionen har Hjerl Hede ansøgt ministeriet om et yderligere statstilskud i henhold til nugældende lovs § 2, stk. 1.

Ved behandlingen af denne ansøgning – sammen med en række andre ansøgninger om andel i lovrevisionens forventede tilskudsforøgelse – understregede Nævnet, at man – på baggrund af det statslige, landsdækkende frilandsmuseum i Sorgenfri, Nationalmuseets 7. afdeling, og på linje med det § 1-anerkendte frilandsmuseum Den fynske Landsby i Odense – anså Hjerl Hedes Frilandsmuseum for en regional opgave.

Nævnet kan hertil føje, at man den 28. marts på Hjerl Hede har deltaget i et møde om museets driftsgrundlag med repræsentanter for Vinderup kommune og Ringkøbing Amt, og at dette møde fik et meget positivt forløb, idet amt og kommune klart vedkendte sig opgaven at sikre museets fortsatte virksomhed og påtog sig at indkalde naboamt (Viborg amt) og kommuner for at skabe en bredere opbakning om opgaven.

Det er på denne baggrund Nævnets vurdering, at Hjerl Hede vil få sikret et tilskudsgrundlag, der vil muliggøre et driftsniveau i overensstemmelse med Nævnets forventninger ved statsanerkendelsen.

Spørgsmål 77:

»Hvor mange år vil det efter ministerens skøn tage at opbygge de to centralregistre?«

Svar:

Hvad angår *centralregistret for kunstværker* i de af loven omfattede museer forudses det at tage indtil 3 år at oprette registret for maleri og skulptur i kunstmuseerne. Hermed er et anvendeligt register skabt. Herefter kommer tegninger i de samme museer, og først derefter kan man påbegynde registreringen af det ret store og i dag uoverskuelige materiale af kunst i de kulturhistoriske museer, som på disse museer registreres efter ganske andre principper end på kunstmuseerne. Denne kunstbestand kræver grundlæggende kunsthistoriske undersøgelser, og det er derfor vanskeligt på nuværende tidspunkt at skønne om, hvor megen tid der vil gå, førend alt er indlæst.

Under forudsætning af lovforslagets vedtagelse og den deraf følgende bevillingsforøgelse til *det kulturhistoriske centralregister* forventes registreringen af sognebeskrivelsen (registret for fund og fortidsminder fra forhistorisk tid) at vare 10 år. Der er nærmere

redegjort for sognebeskrivelsen i bemærkningerne til § 7, stk. 5.

Registreringen af sognebeskrivelsen er første fase i opbygningen af centralregistret. Efterhånden vil registreringen af kulturhistoriske lokaliteter fra historisk tid blive indledt, omfattende især arkiver og registre i museets 2. afdeling (Danmarks Middelalder) og 3. afdeling (Dansk Folkemuseum) samt registre over møntfund, skibsvrag og andre marine lokaliteter m.m. Sideløbende hermed sker en registrering af de lokale museers arkiver. Opbygningen af det kulturhistoriske centralregister vil således finde sted trinvist over en længere årrække. Arbejdet vil et stykke ind i næste århundrede have karakter af en permanent aktivitet.

Spørgsmål 84:

Ad ministerens svar på spørgsmål 60

»Udvalget ønsker en uddybning af, hvordan udtrykket ». . . en smidig administration af de generelle ordninger . . .« efter ministerens opfattelse skal forstås?»

Svar:

Med den citerede formulering har jeg specielt tænkt på, at man i forbindelse med godkendelse af nye museer som tilskudsberettigede efter museumsloven må tage såvel den lokale ydeevne som tilskudsvilje i betragtning i forhold til kravet om et forsvarligt økonomisk grundlag for museets drift, jfr. bestemmelsen i § 11, stk. 1, nr. 4.

I bemærkningerne til denne bestemmelse er der angivet en vejledende beskrivelse af, hvad der efter den hidtil fulgte praksis og i de almindelige tilfælde har været anset for rimeligt og nødvendigt til opfyldelse af det

nævnte krav.

Det må imidlertid bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvad der er et forsvarligt driftsniveau, men netop i et tyndt befolket område ville det efter min opfattelse kunne være rimeligt, om den lokale tilskudsevne og desuden den lokale tilskudsvilje set i forhold til det gennemsnitlige kommunale tilskud pr. indbygger på landsplan tillægges særlig vægt ved vurderingen af, om kravet om en rimelig standard og et forsvarligt økonomisk grundlag for museet kan anses for opfyldt.

Spørgsmål 86:

»Ad § 10, stk. 1, § 11, stk. 2, og § 34, stk. 3

Af ovennævnte bestemmelser fremgår at ministeren for kulturelle anliggender kan foretage bestemte dispositioner »efter forelæggelse for Statens Museumsnævn«.

Ifølge den nugældende lov foretages de pågældende dispositioner »efter indstilling fra Statens Museumsnævn«.

Udvalget beder ministeren foranledige, at der tilgår udvalget en udtalelse fra justitsministeriets lovafdeling om den reelle forskel på de nævnte formuleringer samt betydningen heraf i praksis.«

Svar:

Vedlagt fremsendes den af udvalget ønskede udtalelse fra justitsministeriets lovafdeling.

Som det fremgår af udtalelsen er det ved udformningen af de omhandlede bestemmelser tilsigtet, at kulturministeren som hidtil ikke skal være bundet af de indstillinger, som afgives af Statens Museumsnævn.

Bilag til spørgsmål 86

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Den 8. maj 1984

I skrivelse af 7. maj 1984 (2.kt. j.nr. 215000-1-83) har ministeriet for kulturelle anliggender anmodet justitsministeriet om en udtalelse i anledning af et spørgsmål fra folketingets kulturudvalg, stillet i forbindelse med behandlingen af forslag til lov om museer m.v. Spørgsmålet lyder således:

Spørgsmål 86:

»Ad § 10, stk. 1, § 11, stk. 2, og § 34, stk. 3

Af ovennævnte bestemmelser fremgår, at ministeren for kulturelle anliggender kan foretage bestemte dispositioner »efter forelæggelse for Statens Museumsnævn«.

Ifølge den nugældende lov foretages de pågældende dispositioner »efter indstilling fra Statens Museumsnævn«.

Udvalget beder ministeriet foranledige, at der tilgås udvalget en udtalelse fra justitsministeriets lovafdeling om den reelle forskel på de nævnte formuleringer samt betydningen heraf i praksis.«

I den anledning skal justitsministeriet udtale:

I forbindelse med den lovtekniske gennemgang af forslag til lov om museer m.v. har justitsministeriet anbefalet ministeriet for kulturelle anliggender at ændre den sproglige udformning af en række bestemmelser i lovforslaget, hvorefter en afgørelse skal træffes »efter indstilling fra . . .« til, at afgørelsen skal træffes »efter forelæggelse for . . .« eller lignende formuleringer.

Justitsministeriets anbefaling skal ses på baggrund af, at det nærmere retlige indhold af en forskrift om, at en afgørelse træffes »efter indstilling fra« en anden myndighed

m.v. undertiden kan give anledning til tvivl, herunder navnlig om den kompetente myndighed er bundet af indstillingens indhold. Der kan herved henvises til *Poul Andersen: Dansk Forvaltningsret* (5. udgave, 1965), side 344 ff, *Carl Aage Nørgaard: Forvaltningsret, sagsbehandling* (2. udgave ved Jens Garde, 1981), side 104 f, og *Jørgen Mathiassen i Juridisk Grundbog* (3. udgave, 1975), side 255-56. I litteraturen er der peget på, at det nærmere indhold af sådanne forskrifter må fastlægges ved en fortolkning af den enkelte bestemmelse, og at udgangspunktet for fortolkningen må være, at indstillingen ikke er bindende for den kompetente myndighed.

I modsætning hertil er det almindeligt antaget i den forvaltningsretlige teori, jfr. f.eks. *Jørgen Mathiassen a.s.*, at formuleringen »efter indhentet udtalelse fra« og efter justitsministeriets opfattelse på linje hermed formuleringen »efter forelæggelse for« alene indebærer en pligt for den kompetente myndighed til at høre den anden myndighed m.v., forinden den træffer afgørelse.

I forbindelse med den lovtekniske gennemgang af forslaget til ny museumslov oplyste ministeriet for kulturelle anliggender, at det ikke var meningen med forslagene til bestemmelser om, at ministeriet træffer afgørelse »efter indstilling fra . . .«, at ministeren skulle være bundet af de indhentede udtalelser.

På denne baggrund anbefalede justitsministeriet, at bestemmelserne blev udformet således, at spørgsmålet om, hvorvidt ministeren ville være bundet af en udtalelse, ikke giver anledning til tvivl.

ERIK NINN-HANSEN

/ C. Rosholm

Til ministeriet for kulturelle anliggender

Et samrådsspørgsmål og ministeren for kulturelle anliggenders svar herpå**Samrådsspørgsmål B:**

I forlængelse af ministerens svar på spørgsmål 52, jfr. bilag 58, ønsker udvalget en redegørelse for, hvorledes ministeren vil arbejde for at sikre vidnesbyrd om den nyere tids kulturhistorie med henblik på hurtigst muligt at kunne stille forslag om bestemmelser »der sikrer museerne en i forhold til ejerne retmæssig adgang til at foretage undersøgelser af bevaringsværdige miljøer og elementer fra den nyere tid.«

Svar:**Ad samrådsspørgsmål B**

Jeg skal til dette spørgsmål yderligere tilkendegive, at jeg er indstillet på at gå videre med undersøgelse af mulighederne for, at der med henblik på sikring af kulturhistorisk kildemateriale kan gennemføres et tættere samarbejde mellem museerne og de ansvarlige myndigheder i sager om nedrivning af bygninger, der ikke er beskyttet gennem fredning eller bevaringsplan. Ministeriet agter således at drøfte dette spørgsmål med Kommunernes Landsforening, og jeg kan give udvalget tilsagn om at ville vende tilbage med en orientering, når disse drøftelser har fundet sted.